

28.05.2018

Vastaanottaja

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 16.4.2018; OM 25/41/2015

Lausunto konkurssilain tarkistaminen

Oikeusministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa työryhmän mietinnöstä konkurssilain tarkistaminen. Sisäministeriön poliisiosasto lausuu asiasta seuraavaa:

Yleistä

Poliisiosasto pitää esitystä konkurssimenettelyn yksinkertaistamista ja nopeuttamista kannatettavana.

Konkurssisaatavien selvittäminen ja menettelyn määräajat

Mietinnössä Konkurssilain 9 luvun 1 §:ää muutettaisiin siten, että pesänhoitajan olisi merkittävä luetteloon vain suurimmat velkojat.

Esitutkintalain (805/2011) 2 §:ssä on säädetty esitutkinnassa selvittävät asiat kuten asianosaiset. Epäillyn talousrikoksen tutkinnassa pesänhoitajilta saatu pesäluettelo on muodostanut selkeän listan kuultavista tahoista. Mikäli pesäluettelo on puutteellinen, poliisin tulee esitutkinnassa selvittää asiat. Ehdotetulla muutoksella voi olla merkittävä vaikutus esitutkintaprosessiin, jos pesäluettelo ei ole luotettava.

Tavoiteltava hyöty pesänhoidon kannalta on merkityksetön, mutta sen vaikutukset talousrikosten tutkinnan osalta voivat olla huomattavia esitutkinnassa resurssien käytön ja työn sujuvuuden osalta. Uudistuksen yhteydessä on varmistettava, että pesänhoitajan tehdessä rikosilmoituksen poliisille, tulee hänen toimittaa mahdollista esitutkintaa varten pesäluettelon velkojista täydellinen luettelo. Kun pesänhoitajalla on yhtiön kirjanpito hallussaan, velkojien kaikki saatavat on kohtuullisen helppo selvittää samalla.

Ympäristövastuut konkurssissa

Esitetty uudistus on ajankohtainen ja tarpeellinen. Konkurssipesän tulee tunnistaa ns. haltuunsa saaman konkurssipesän vaaraelementti ympäristöasioissa ja ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin. Kaikissa konkurssipesissä ei tule kuitenkaan olemaan varoja huolehtia vastuusta. Tämän vuoksi on tärkeää, että pesänhoitajien tulee jatkossa olla suoraan yhteydessä ympäristöviranomaisiin, jolloin reagointi akuutteihin ympäristölle vaarallisiin tilanteisiin tapahtuu asiantuntijoiden toimesta nopeammin. Ympäristöviranomaiset huomioivat myös mahdollisen ympäristörikoksen ja tällöin välttämätön paikkatutkinta voidaan suorittaa viipymättä.

Asianomistajan puhevallan käyttö velallisen rikoksissa konkurssin rautessa

Työryhmän mietinnössä sivulla 70 on kirjattu asianomistajan puhevallan keskittämisestä rikosprosessia silloin, kun konkurssi raukeaa. Asia voi olla vaikea ratkaista lainsäädännöllisesti, mutta sillä on käytännön työn kannalta iso merkitys hiemankin laajemmissa konkurssimenettelyissä rikosprosessin hoitamisen kannalta.

Esitutkinnassa ja tai syyteharkinnan aikana konkurssipesän raukeaminen aiheuttaa kohtuuttoman työ määrän ja aikaviiveen esitutkintaa suorittavalle poliisille, kun pesänhoitaja ei enää käytä puhevaltaa vaan kukin velkoja käyttää sitä itsenäisesti. Esitutkinnassa raukeavien pesien asianomistajat on kuultava eli käytännössä nämä

28.05.2018

pitää tavoittaa ja kuulustella. Koko rikosprosessin näkökulmasta olisi järkevää, että pesänhoitaja voisi jatkaa pesän edustamista. Pesänhoitajalle tulisi voida maksaa tästä työstä korvaus valtion varoista.

Erityistarkastuksen kehittäminen

Tilintarkastustoimistot laativat erityistarkastuksia pesänhoitajien toimeksiannoista. Nämä tarkastukset laaditaan takaisinsaantilain näkökulmasta. Tarkastuksille ei ole olemassa minkäänlaista formaattia, jossa määriteltäisiin, mitä sen tulee pitää sisällään, jotta pesänhoitaja voisi käyttää sitä omassa työssään. Harva pesänhoitaja osaa kertoa ja vaatia tilintarkastustoimistolta laadittavan erityistarkastuskertomuksen sisällöstä. Tästä syystä tilintarkastustoimistot laativat laajoja kertomuksia ja kustannukset nousevat tarpeettomasti.

Poliisi on kehittänyt systemaattisesti rikosperusteisten tarkastusten formaattia ja harvoin tarkastuskertomus on pidempi kuin 10 sivua. Kertomukseen laitetaan mukaan lisäksi liitteet. Rikosprosessi on erilainen kuin siviiliprosessi, mutta kummassakin on työn sisällön osalta omat laatuvaatimuksensa. Erityistarkastuksen kehittämiseksi on olemassa selkeä tarve pesänhoitajien työn helpottamiseksi ja kustannusten vähentämiseksi.

Poliisijohtaja Marko Viitanen

Poliisitarkastaja Juha Tuovinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 28.05.2018 klo 14:07. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Oikeusministeriö

Tiedoksi Risto Lammi
Mari Aalto / OM
Tuukka Vähätalo / OM
Poliisiosaston virkaposti